

Politická aréna jako kšeft?

Je příznakem doby, že běžný volič do jisté míry nesnáší politiku a politiky. Zčásti proto, že má dojem, že politik vlastně nic pořádného nedělá, dílem pak proto, že v nás vidí jen mocichtivé poživitele nejrůznějších prebend. A taky kupčíky, kteří politiku čím dál víc mění jen ve strohý mechanismus vzájemného obchodování.

Už více než dva roky visí v mé radniční pracovně pod sklem projev, který Václav Havel přednesl u příležitosti převzetí Sonningovy ceny v roce 1991. Není to text řemeslně tak brilantní, jak to Havel uměl předvést v mnoha jiných případech, ale obsahově nesmírně silný a mně osobně velmi blízký. Havel chápe nebezpečí politiky v tom, že člověka - politika vtahuje do stavu, v němž se stává zajatcem svého postavení, výhod a funkce. Což postupně způsobuje vymírání jeho původní identity, protože už není schopen kritické sebereflexe, odpovědnosti, vkusu, taktu a empatie k druhým. O pokoře ani nemluvě.

Řekl bych, že stejný stav odtržení politiky od reality života zapříčiňuje i to, že idealismus jako myšlenková linie a souboj idejí jako prazáklad každé politické arény pomalu skomírají na okraji. A politiku čím dál víc začíná ovládat kšeft - já tobě, ty mně a spokojeni budeme oba, z něžž se ovšem vytrácí to základní, pro co bychom politiku měli dělat primárně. Totiž naplňovat obecný prospěch a uspokojovat zájmy co nejširšího pole jedinců. Politika je tak vtlačována do jakési smluvněopoziční smyčky, kde není potřeba voleb ani voličů, ale dostačují všeobjímající politické dohody, z nichž každý suverén získá své. A vše - včetně často doprovodných osobních zisků - je navíc vítáno jako údajný politický kompromis, jako schopnost politických rivalů se domluvit. Přitom však nejde o reciprocitu ústupků v zájmu konsenzuálního a dlouhodobě udržitelného politického řešení, pokrývajících skutečně významnou oblast cílových voličských skupin, jak by tomu mělo v případě faktického kompromisu být.

Jeden z mých kolegů před několika dny směle predikoval změnu liberecké politiky. Ta prý by nyní mohla fungovat tak, že každý z hlavních hráčů (na linii koalice vs. opozice) v něčem ustoupí a umožní druhé straně schválit její priority. Vidím v tom hned trojí nebezpečí - chápu to jako devalvací politického procesu a schopnosti nalézat skutečný konsensus na mechanismus pouhého výměnného obchodu (a ještě nikterak dokonalého), jako odtržení politiky od vox populi a jako výprodej idejí, politických principů a zásad každého politického

subjektu, který do takového obchodu vstoupí. Je to cesta ke konečnému vyprázdnění politiky a jejího ponížení jen na úroveň handrkování na orientálním bazaru. Tam se také očekává, že se kupec i zákazník nakonec vždy dohodnou. A každý z nich má klamný dojem, že při té hře na přetahovanou o výši ceny vlastně vyhrál. Thomas Hobbes před více než 3 a půl stoletím definoval tzv. přirozený stav, v němž lidstvo nemá žádných zábran a každý si - nehledě na druhého - bere to, na co cítí svůj osobní nárok. Soudím, že podobného stavu nakonec dosáhneme i v politice, pokud se ji pokusíme omezit jen na pouhopouhé kšeftování.

6/7/2017